

I. Schugaryova. In addition to all this, it was generalized the conception of interaction of various types of arts and the integrity of the system of training, upbringing and development that have been highlighted by the researchers in the branch of pedagogics at different levels: pre-school – L. Edelman, N. Zarets'ka, O. Martynenko, G. Pozdnyakova, A. Shevchuk; secondary school – I. Zolotaryova, I. Poklad, O. Rindina, N. Chuprun. However, it has been analyzed the essence of the integrated approach in the process of upbringing of harmoniously developed personality of the child in the conditions of continuous choreographic education.

The presented scientific experiment complements greatly the scientific researches of the previously mentioned authors and allows identifying the main directions of activities of the scientists and choreographers-practitioners in the branch of choreographic art.

Key words: scientific-methodical literature, the harmonious development of the personality, the aesthetic upbringing of the individuality, essence and principles of dance teaching, choreographic education of the children.

*Одержано редакцією 28.05.2016
Прийнято до публікації 28.05.2016*

УДК 378.147:504

КОБРЮШКО Олександр Олексійович,
асистент кафедри ботаніки та екології
природничого факультету
Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ КНУ
e.mail: kaliostro8019@mail.ru

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНО-ПОЛЬОВОЇ ПРАКТИКИ В ФОРМУВАННІ ІНТЕРЕСУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ДО ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. В статті розкривається сутність педагогічних умов ефективності навчально-польової практики в формуванні інтересу майбутніх учителів біології до природоохоронної діяльності як важливого компонента формування професіоналізму вчителя біології та розглядається важлива роль польових-навчальних практик, як засобу формування природоохоронних інтересів майбутніх вчителів.

Ключові слова: педагогічні умови, природоохоронні інтереси, професіоналізм вчителя-біолога, навчально-польова практика.

Постановка проблеми. Формування інтересу майбутніх учителів біології до природоохоронної діяльності у процесі навчально-польової практики – це спеціальний вид педагогічної системи, спрямованої на створення необхідних педагогічних умов для досягнення мети, планування, організації польової практики, реалізації природоохоронних технологій і контролю, регулювання запланованого результату.

Реалізація процесу формування інтересу майбутніх учителів біології до природоохоронної діяльності у процесі навчально-польової практики обумовлює створення необхідних педагогічних умов, які б позитивно впливали на процес професійного їх становлення. Успішне вирішення цієї задачі неможливе без цілеспрямованих і систематичних зусиль з боку керівника практики, так і студентів-практикантів, без створення певних умов, які стимулюють професійне становлення і самоствердження їх в обраній професійній сфері.

Виклад основного матеріалу. Під педагогічними умовами формування інтересу майбутніх учителів-біологів до природоохоронної діяльності ми розуміємо взаємообумовлену сукупність обставин, які забезпечують ефективність навчально-польової практики в формуванні цього складного особистісного утворення як важливої характеристики педагогічного професіоналізму.

Однією з педагогічних умов, що забезпечують ефективність навчально-польової практики в формуванні інтересу майбутніх учителів-біологів до природоохоронної діяльності є створення освітнього середовища спрямованого на активізацію позиції студентів в практичній підготовці.

Так, Ю.Афанасьєв визначає освітнє середовище як «різноманітний, різнорівневий світ навчальних матеріалів, організований так, щоб дозволити студентам докопуватися до суті різних предметних галузей, відкривати для себе смисл теоретичних побудов найбільш значущих мислителів» [2].

Освітнє середовище повинне стимулювати бажання, установки студентів на активні дії, прояв активної позиції у ході навчально-польової практики. Активність дій студентів визначається установкою на досягнення навчальних цілей. Організація навчально-польової практики повинна бути спрямована на те, щоб студенти, здобуваючи досвід природоохоронної діяльності, міг розуміти самого себе, розібратися у своїх думках, ставленнях, почуттях, побачити власне «Я» у ході практики, усвідомити її роль у власному професійному зростанні.

Посилення особистісно-практичної спрямованості навчально-польової практики впливає не тільки на формування професійного інтересу, але і на його природоохоронний характер як важливу складову професійного становлення студентів. Джерелом активності студентів слугують потреби.

Стимулювання активної позиції студентів у ході навчально-польової практики не можливе без включення студентів в природоохоронну діяльність. Збіг характеру діяльності з потребами студентів породжує в них внутрішні спонукання до участі в неї, що стимулює їх активність. Тому не менш значущою умовою формування інтересу майбутніх учителів-біологів до природоохоронної діяльності є включення їх в різноманітні види природоохоронної діяльності у ході навчально-польової практики.

Формування інтересу до природоохоронної діяльності ґрунтується на ціннісній основі особистості і її мотивації на активну участь у різноманітних видах природоохоронної діяльності. Ця установка охоплює інтелектуальну, моральну, емоційну і поведінкову сфери особистості. Активна участь в різних видах природоохоронної діяльності є однією з педагогічних умов формування інтересу майбутніх учителів – біологів до охорони і збереження природи як важливої професійної цінності.

Активна участь студентів у ході навчально-польової практики у різноманітних подіях природоохоронної спрямованості розвиває і закріплює інтерес до нею як важливу професійну цінність, яка є акумулятором соціально ціннісних почуттів, а переживання переплавляється в співпереживання та, реалізує потребу особистості в гармонії з природним середовищем і стає духовно-практичною спрямованістю майбутнього вчителя-біолога.

В основі подій природоохоронної спрямованості закладені умови змін в структурі особистості студента, стимулюючи розвиток відповідних потреб і здібностей. Моделювання подій природоохоронної спрямованості у ході навчально-польової практики формує гуманістичне, оптимістичне світовідчуття, природо розуміння, природоохоронне і бережне відношення, емоційно-позитивний настрій до природного середовища.

Ефективність навчально-польової практики значно підвищується, якщо цілі різних видів практичної діяльності стають для майбутніх учителів-біологів особисто значущими, поступово ускладнюються, здобувають творчий характер. Розширення видів і збагачення змісту природоохоронної діяльності студентів у ході навчально-польової практики, активізація зусиль її учасників на досягнення проектованої мети і результату позитивно впливає на формування інтересу майбутніх учителів-біологів до природоохоронної діяльності, забезпечення його стійкості і пізнавальної спрямованості, емоційної насиченості, що стимулює їх професійне становлення, позитивну динаміку педагогічного професіоналізму.

При організації навчально-польової практики важливо враховувати внутрішні властивості, поведінкові акти, потреби і бажання, розвиток внутрішнього досвіду і самосвідомості студентів. Результативність формування інтересу до природоохоронної

діяльності обумовлюється умовами, що забезпечують особистісно-практичну спрямованість навчально-польової практики як важливої складової практичної підготовки системи університетської освіти. Умови організації навчально-польової практики не завжди сприяють тому, щоб кожен студент міг осягти особливості власної особистості, мати можливість довідатися про самого себе.

На шляху оновлення змісту навчально-польової практики окрема роль відводиться технологічному підходу до організації практичної підготовки, тобто застосування сукупності природоцентричних технологій. Це зумовлено тим, що технологічний підхід сприяє цілеспрямованому синтезу теорії і практики, різноманіттю методів навчання, відкриває нові можливості природоохоронної діяльності в професійному становленні майбутніх учителів-біологів. Під технологічним підходом розуміють єдність педагогічного впливу та діяльність студентів, спрямовану на професійний саморозвиток майбутнього вчителя. Л.Кондрашова стверджує, що технологічний підхід до організації навчання дозволяє кожному студенту оптимізувати можливості самостійно формувати, ставити мету, приймати рішення, активно діяти, відповідати за свої дії та отримані результати. Технологічний відхід в навчанні дозволяє перетворити професійні здібності на механізм трансляції професійних моральних цінностей, сутності вчительської професії[4]. Технологічний підхід об'єднує в собі використання різноманітних технологій: моделювання навчальної інформації у вигляді диференційованих завдань різного ступеня складності; засвоєння навчального матеріалу у вигляді діалогів, проблемних ситуацій, що забезпечують суб'єктно-сміслову спілкування, рефлексію, самоорганізацію особистості, імітацію подій ситуацій, пошук виходу з яких забезпечує реалізацію особистісних функцій в умовах внутрішньої конфліктності[3].

Висновки: ефективність формування інтересу до природоохоронної діяльності у процесі навчально-польової практики можлива при дотриманні сукупності педагогічних умов які визначаються як єдність цілей, явищ, дій, спрямованих на об'єднання завдань навчально-польових практик і серед яких виокремленні: створення освітнього середовища, спрямованого на активізацію природоохоронної позиції студентів; включення їх у різноманітні види природоохоронної діяльності; технологічний підхід до організації навчально-польової практики, що потребує експериментальної перевірки й науково-теоретичного обґрунтування.

Список використаної літератури

1. Архангельский С. И. Лекции по теории обучения в высшей школе / С. И. Архангельский. – М., 1974. – 248 с.
2. Афанасьев Ю.Н. Развивающая педагогика в университетской образовательной среде/ Ю.Н.Афанасьев. – М.: Логос, 1999. – 157с., с.2
3. Дерябо С. Д., Современные тенденции в развитии стратегии экологического образования /С. Д. Дерябо, В. А. Ясвин // Экологический Вестник. – 2001. – № 5-6. – с. 24-29.
4. Кондрашова Л.В. Высшая школа и Болонский процесс: реалии и перспективы/ Л. В. Кондрашова. – Кривой Рог, 2007. – 474с., с.336
5. Педагогическая энциклопедия. – М., 1965. – Т. 1-4. – 912 с.

References

1. Archangelskiy S(1974), Lectures of the theory of learning in higher education / S. Archangelskiy. – М., 1974. – 248 p.
2. Afanasiev Y. Developing pedagogy in the university educational environment / Afanasev Y. – М.: Logos, 1999. – 157s., P.2
3. Deryabo S,(2001) Modern trends in the development of environmental education strategy / C. D. Deryabo, VA Yasvin // Ecological Bulletin. - № 5-6. - p. 24-29.
4. Kondrashova L. High school and the Bologna Process: Realities and Prospects / L. Kondrashova. - Krivoy Rog, 2007. - 474s, s.336.
5. Educational Encyclopedia. - М., 1965. - Т. 1-4. - 912.

KOBRYUSHKO Alexander Alekseevych, lecturer Department of Botany and Ecology
faculty of natural Sciences Krivoy Rog Pedagogical University
e.mail: kaliostro8019@mail.ru

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF THE EDUCATIONAL FIELD PRACTICE IN THE FORMATION OF INTEREST FUTURE TEACHERS OF BIOLOGY FOR ENVIRONMENTAL

Summary. Introduction. Environmental interest stands as a link between theory and practice. It encourages future teachers to master biology expertise environmental performance on an emotional and

personal level of interaction with the environment. Formation of this complex personality formation is possible only through the use of its mechanisms as the subject of environmental and educational activities, the basis of which the internal mechanisms of self-development, self-realization and self-affirmation in professional activities

Purpose: The effectiveness of the formation of interest in environmental activities in the educational field practice possible subject of pedagogical conditions are defined as unity of purpose, events, actions aimed at combining the tasks of teaching and field practice and including the isolation, the creation of educational environment aimed at enhancing environmental position of students; inclusion in various environmental practices; technological approach to teaching and field practice, which requires experimental verification of scientific and theoretical justification

Methods. Theoretical analysis of publications on research problems

Originality. This problem is less explored. And considering modern requirements for teacher training further research and study.

Conclusion. The implementation process of formation for future biology teacher for the environmental activities in the educational field practice makes the creation of the necessary pedagogical conditions that would positively affect the process of professional development. The successful solution of this problem is impossible without concerted and systematic effort by the head of the practice and of practice, without creating certain conditions that encourage professional development and self-affirmation in their chosen professional field.

Keywords: *pedagogical conditions, environmental interests, professional teacher, biologist, training and field practice.*

*Одержано редакцією 27.05.2016
Прийнято до публікації 28.05.2016*

УДК 378

ІВАНОВА Світлана Володимирівна

кандидат педагогічних наук,

Державна інспекція навчальних закладів України

e-mail: kafpedkdpu@gmail.com

ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ

Анотація. В статті розкриваються питання стану, тенденції та перспектив розвитку наукової діяльності в Україні, необхідності поєднання вітчизняного досвіду організації наукової діяльності у вищих навчальних закладах із сучасним європейським досвідом у цій сфері. Визначено основні проблеми на шляху підвищення ефективності університетської науки в Україні та запропоновано заходи для їх вирішення.

Досягнення науки й техніки повинні виступати ключовим фактором сучасного розвитку економіки. Проведений аналіз стану наукового потенціалу, фінансового забезпечення, результативності наукової діяльності вітчизняних вищих навчальних закладів дав змогу визначити основні проблеми, що зумовлені насамперед відсутністю чіткої державної стратегії розвитку науки, обмеженими обсягами її фінансування, скороченням числа науковців, загальним падінням престижу наукової праці, відсутністю належного попиту національної економіки на розробки вітчизняних науковців. Вдосконалення процесів створення і впровадження результатів наукової й інноваційної діяльності, сприяння розвитку науково-технічного потенціалу та його кадрового забезпечення, належне фінансування наукових досліджень й інноваційних проектів є напрямком покращення сучасного стану наукової та науково-технічної діяльності.

Ключові слова: *наука, науково-технічна діяльність, наукові організації, галузі науки, науковці, наукові роботи, інновації.*

Актуальність проблеми. Сучасний розвиток економіки потребує використання нових наукових знань та інновацій. Провідні економісти світу, зокрема Р. Барро, К. Ерроу,